

STRUCTURI ARGUMENTATIVE ÎN DISCURSUL RELIGIOS. CUVÂNTAREA RELIGIOASĂ PRILEJUITĂ DE SFINȚIREA BISERICII

SORIN GUIA

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

În literatura omiletică, clasificarea cuvânturilor religioase se face pe baza unor criterii tradiționale care urmăresc forma, conținutul și scopul acestora. Astfel, se distinge între genurile așa-zise „clasice” (reprezentate de *omilie*, *predica tematică* și *panegiric*), rostite în fața unui auditoriu format din persoane care frecventează biserica, convinși de înverșuratele care sunt doar reactualizate și sistematizate, și, de cealaltă parte, *pareneza*, rostită la slujbele ocazionale și adresată unui public mai larg. Aceste discursuri sunt ocazionale prin faptul că nu sunt legate de un moment central al Liturghiei, fiind rostite în diferite momente din viața unei comunități (instalarea preotului în parohie, vizita ierarhului, sfințirea bisericii), dar și cu ocazia momentelor importante din viața creștină (botez, cununie, înmormântare, împărtășire etc.).

Predica la sfințirea bisericii¹ este o cuvântare înverșurată, de regulă, de un ierarh care comunică înverșuratele privitoare la biserică ca loc de cult, insistând, în același timp, asupra aspectelor interconfesionale legate de biserică, preoție etc. Ca urmare, predica la sfințirea bisericii are *caracter dogmatic* (întrucât se problematizează aspecte teologice fundamentale), *caracter polemic* (întrucât este apăsătoare o identitate confesională în raport cu altele) și *caracter educativ* (întrucât transmite înverșuratele de credință). În ansamblu, se poate aprecia că predica la sfințirea bisericii cuprinde două secvențe discursive aflate în strânsă legătură – partea panegirică și partea didactico-parenetică – relațiile care va fi descrise pe parcursul analizei. În cele ce urmează, vom cerceta acest tip de predică, urmărindu-i organizarea și relațiile dintre secvențele pe baza discursului *De veghe întru părăsirea și apărarea dreptei noastre credințe*, rostit de către mitropolitul Ardealului, Antonie Plămădeală³.

În privința organizării retorice a discursului se observă existența unei delimitări relativ clare între *dimensiunea etică* (morală), prin care predicatorul își legitimează poziția și autoritatea discursivă, *dimensiunea rațională*, prin care oratorul anunță și dezvoltă temele discursive și relațiile dintre ele (plata și răsplată, judecata divină, relația creștinului cu biserică

¹ Sfințirea unei biserici are loc după terminarea construcției unui nou loc de cult, după renovarea unei biserici vechi sau după restaurarea picturii.

² Cuvântarea a fost rostită cu ocazia sfințirii bisericii din Micfalău, județul Covasna, în ziua de 28 noiembrie 1986 și este inclusă în volumul de predici Antonie Plămădeală, *Cuvinte la zile mari*, Sibiu, 1989, p. 352–357.

³ Antonie Plămădeală, mitropolit al Ardealului între anii 1981 și 2005, unul dintre marii ecumeniști ai Bisericii Ortodoxe Române, s-a remarcat prin activitatea prodigioasă în Biserica Ortodoxă Română, dar și ca scriitor, membru al Uniunii Scriitorilor și al Academiei Române, ca predicator cu mare audiență în rândurile clerului și credincioșilor, luptând pentru părăsirea credinței ortodoxe în Transilvania.

etc.) și *dimensiunea emoțională*, de tip performativ, prin care se face apel la sentimente și stări menite să dezvolte ideea de recunoștință și mulțumire („Fiți încredințați toți că numele vă este scris în cartea veșnică a lui Dumnezeu”, p. 352, formulă reluată de mai multe ori pe parcursul discursului: „Toți veți fi răsplătiți când nici nu vă veți aștepta”, p. 352; „Fiți încredințați toți, că vă veți întâlni cu fapta dvs. bună”, p. 353; „Biserica vă va pomeni acum, și după ce veți trece din viaa aceasta, în vecii vecilor”, p. 353).

A adară, prima parte este panegirică, oratorul exprimându-și bucuria momentului dar și lauda adusă divinității, felicitarea membrilor parohiei, mulțumirea de a fi putut participa la acest eveniment al comunității respective:

„Am venit cu *multă bucurie*, deși sunteți destul de departe de Sibiu, ca să fim astăzi împreună la această *mare sărbătoare* a parohiei. Am înțeles din cuvântările, care s-au rostit înaintea mea¹, că s-a depus *mult efort*, s-au cheltuit *mulți bani*, s-au făcut *multe sacrificii* pentru ca să-o putem vedea așa cum este astăzi. Aduc *felicitări cu totul deosebite* și mulțumiri tuturor celor care, într-un fel sau altul, s-au ostenit cu brațele, cu darurile, cu sfatul lor, pentru că lucrarea să se termine și să ajungă până în situația în care să invocăm pogorârea Duhului Sfânt pentru reșfințirea ei” (p. 352).

În plan lingvistic, se observă existența unei organizații sintactice simple, cu propoziții aflate în relație de coordonare, discursul fiind concentrat în jurul unor intensificatori antepuși sau postpuși, prin care se exprimă emfatic efectul benefic al strădaniei colective.

Argumentul autorității ierarhului este transpus lingvistic prin enunțuri de natură imperativă, întrebări în discurs pentru a întări așteptările auditoriului și pentru a înălțura, dacă este cazul, eventualele îndoieli pe care unii dintre ascultători le-ar putea avea. Autoritatea ierarhului se întrevăde din formula „fiți încredințați”, prin care celor care au contribuit la renovarea Bisericii li se întărește credința în răsplata divină: „*Fiți încredințați toți că numele vă este scris în cartea veșnică a lui Dumnezeu* (...). Pentru că există în lumea aceasta încă, precum și în lumea de dincolo, o plată pentru tot ceea ce facem, pentru ce facem bine, ca și pentru ceea ce facem rău” (p. 352). Într-o altă secvență discursivă, același îndemn urmărește să încredințeze auditoriul „că nu există (...) plată fără răsplată”, prin revenirea la formula imperativă după o prezentare a celor două tipuri de judecată (particulară și universală)², scopul nefiind de a lăuda, ci de a îndemna la continuarea eforturilor spre faptele bune: „Astfel de fapte lucrează pentru cei ce le fac, și după moartea lor. (...) *Fiți încredințați toți, că vă veți întâlni cu fapta dvs. bună*”. Astfel, enunțul „Fiți încredințați!” reprezintă un motiv discursiv cu funcție persuasivă, din care transpar încurajările și recunoașterea meritelor auditoriului.

Amintirea unui moment principal al sărbătorii Liturghiei, adică ieșirea cu Sfintele Daruri, este valorificată ca *argument prin autoritate*:

„De altfel, ați auzit în rugăciunile Bisericii ceea, întotdeauna, la toate slujbele bisericii, se roagă: «Pentru ctitorii sfântului locului acestuia» (...). Biserica vă va pomeni *acum, și după ce veți trece din viaa aceasta*, în vecii vecilor, atâta vreme cât un preot va fi aici și va spune din

¹ Înaintea ierarhului, preotul parohic, de obicei, o cuvântare în care își exprimă bucuria și mulțumirea de a fi putut duce la capăt construcția/renovarea bisericii, rostind o predică liturgică despre biserica creștină ca loc de rugăciune și de comuniune liturgică, partea finală a discursului fiind una de mulțumire, adresată donatorilor și ostenitorilor care au contribuit la realizarea acțiunii de restaurare. Vezi, în acest sens, Grigora (2000b: 103–104).

² Acțiunea de explicitare a celor două tipuri de judecată este realizată într-o modalitate specifică oratoriei clasice, în care autorul întrebător spunde, instituie un dialog imaginar cu auditoriul, apelând la exemple concrete, dar și la o istorioară menită să pstreze trează atenția ascultătorilor.

fa a altarului: «Pomene te, Doamne, iart Doamne, pe ctitorii sfântului loca ului acestuia!» (p. 353).

Se observ , din acest exemplu, realizarea subtil a unei distinc ii religioase fundamentale, antiteza dintre vremelnicia vie ii i a faptelor p mânte ti i ve nicia vie ii de apoi. Interesant este c argumentele de natur teologic sunt îmbog ite, în vederea înt ririi tezei enun ate – efortul i r splata, – prin întrebuiin area unor expresii populare române ti, care actualizeaz , în discurs, un fond colectiv tradi ional, armonizat cu cel din discursul individual al predicatorului: „*nu exist , (...) cum spune prea frumos limba româneasc , plat f r r splat*” (p. 352); „Nu spunem noi în vorba noastr româneasc , «*Cine d , lui î i d !*»” (p. 353). Avem, a adar, *reflectarea competen ei paremiologice* pentru a amplifica, cu elemente de cultur , limb i civiliza ie româneasc , ideile proprii, proverbele fiind legate de text prin simbolistica lor sapien ial . Astfel, se ine cont de situa ia comunicativ , de natura auditoriului i de cerin ele de moment ale acestuia¹, dat fiind c succesul unei interven ii discursive este determinat de gradul de accesibilitate a discursului i a inten iilor predicatorului. O interven ie discursiv poate influen a auditoriul în m sura în care este în eleas i receptat de acesta din urm ².

Aspectul sapien ial al cuvânt rii este fixat prin *metafore, pilde i istorioare*. De altfel, în partea a doua a discursului, care face referire la Biserica , la rug ciune i la preo ie, toate aspectele dogmatice referitoare la acestea, prezentate sumar, sunt dezvoltate în acest mod. Exemplul cu feti a care merge pentru prima dat cu trenul i se întreab cum va trece acesta peste râuri i dealuri i r spunsul exclamativ pe care i-l d („Cineva a trecut pe aici înaintea noastr i a construit poduri i a spat tuneluri pentru noi! *ce bine!*”) prezint , dincolo de înv tur , un fir epic, cu o profund implica ie moral , atât pentru predicator cât i pentru auditoriu.

Întrep trunderea stilului narativ cu comentariul dramatizat al predicatorului se întreve de în împletirea povestirii cu interoga ia retoric , a c rei for persuasiv rezult din anticiparea i înt rirea reac iei pe care cineva din auditoriu, aflat într-o situa ie precum cea amintit de orator, ar putea-o avea în momentul enun rii ur rii: „Oare vara, când ar i a înfierbânt totul, i ne afl m în c l torie, i afl m în cale o fântân , i bem ap rece din ea, nu zicem: «Dumnezeu s -i dea s n tate celui care a spat-o», sau «Dac e mort, Dumnezeu s -i ierte p catele?» *Zicem. V d c to i da i din cap afirmativ* (p. 353)”. Dublarea imediat a întreb rii retorice prin r spunsul dat de emi tor are ca efect emfaza; oratorul î i valideaz discursul cu reac ia auditoriului, pentru a confirma juste ea spunerilor sale.

O tr s tur a predicii religioase, explorat i în discursul analizat, este preferin a pentru *argumentarea prin citate biblice i patristice*³, care confer autoritate, credibilitate i asigur adeziunea la ideile religioase enun ate. În discursul religios, convingerea este guvernat de autoritatea textelor canonice, predicatorii urm rind s transforme textul sacru într-un model performativ, s realizeze un transfer al sacralit ii c tre realit ile cotidiene.

Partea a doua a discursului, didactico-parenetic , se constituie într-o cuvântare despre biseric – „loca de închin ciune” (p. 354), „stâlp i temelie adev rului” (p. 355) etc.

¹ De altfel, aceste cerin e sunt men ionate în majoritatea lucr rilor de omiletic . A se vedea, în acest sens, Chilea (1954: 36–38), Cristescu (1950: 137–157), Belu (1959: 263–276), Pl m deal (1996: 178–187).

² Cf. S l v stru (1996: 191).

³ Sursa este o component important în strategia argumentativ , întrucât exercit un rol puternic în procesul de persuadare. Când este citat o surs , în esen , este furnizat un argument bazat pe autoritatea expertului, pe autoritatea religioas (cum sus ine biserica, sfântul..., biblia), pe autoritatea masei (este bine tiut faptul c ..., cum tie fiecare); vezi LoCascio (2002: 121–122).

Aser iunea, ca enun argumentativ care aduce în mod gradat elemente noi, se sprijin pe autoritatea și credibilitatea indisputabilă a cuvintelor rostite de Hristos și de Apostolul Pavel: „a numit-o Mântuitorul când a izgonit vânzătorii din templu, «casa Mea este casă de rugăciune» (Matei 21, 13); „Biserica este «stâlp și temelie adevărului», cum spune Sfântul Apostol Pavel. A *adar*, ceea ce aici înseamnă dvs. aici este un loc de închinăciune” (p. 354). Evangheliile și Epistola paulină sunt asumate în discursul ierarhului, relația de intertextualitate servind atât pentru legitimarea propriei oratorii cât și ca ilustrare a modelelor sacre pe care predicatorul le aduce în atenția auditoriului.

Oratorul conchide prin conectorul „a *adar*” și instituie o cateheză despre cum trebuie făcută rugăciunea, intervenind aici componenta interogativ-retorică. Pe lângă demersul expozițional, remarcăm folosirea fragmentară a dialogului, capacitatea de a polemiza cu un interlocutor imaginar, de a anticipa răspunsuri și argumente ale unui „adversar” imaginat de predicator pentru cei care ascultă. Enunțurile interogative sunt folosite pentru a construi o învârtură, pentru a schimba potențial poziția de respingere a învârturii ori pentru a obține asentimentul, confirmarea sau adeziunea din partea interlocutorului. Întrebările („Cum trebuie să fie rugăciunea pe care o facem către Dumnezeu?”; „ce să cerem de la Dumnezeu?”; „Ne rugăm lui Dumnezeu și nu ni se împlinesc. Și ne întrebăm atunci, de ce?” – p. 354) li se oferă răspunsuri clare, simple, dar pline de substanță („Rugăciunea pe care o facem către Dumnezeu trebuie să fie din inimă curată, din credință adevărată”; „tim fiecare ce să cerem de la Dumnezeu. Fiecare are grijile lui...”; „Poate că ceea ce ne doream nu ne era de folos” – p. 354). De asemenea, oratorul anticipează posibilele obiecții ale ascultătorilor, căroră le răspunde în chip eficient. Ne aflăm în faza polemică și problematizantă, momentul al expunerii argumentelor proprii și al respingerii argumentelor posibilului adversar sau neofit: „Unii vor zice: Nu tim să ne rugăm. Cine nu tie să-ți aducă aminte de rugăciunea pe care ne-a învățat Hristos să-o spunem. Este scurt, simplu: «Tatăl nostru carele ești în ceruri...», pe aceasta o tim tot” (p. 354-355). Intenția este de a puncta asupra preriilor din rugăciune legate de iertarea „greșelilor noastre” printr-o serie de întrebări retorice, cu scopul de a invita la reflecție:

„Ne oprim noi în acel moment să ne facem un mic examen de conștiință? Iertăm oare cu adevărat pe cei care greșesc nou? (...) Dacă nu-l iertăm, cum îndrăznim să-i spunem lui Dumnezeu: «și ne iartă nou...?». Și mai ales, cum îndrăznim să-i spunem: «Precum și noi iertăm», când de fapt n-am iertat? Îl mințim pe Dumnezeu. De fapt îi spunem: «și nu ne iartă nou, precum nici noi nu iertăm pe cei care ne-au greșit nou». Dar ce rugăciune e aceasta când cerem blestem în loc de ajutor? Și totuși cu mulți dintre noi cam așa stau lucrurile!” (p. 355).

După acest dialog imaginar cu auditoriul, prin pilda care face referire la blestemul atras în urma invocativelor de tipul „Să mă bată Dumnezeu! Să mă trznească! Să mă fulgere! Să fiu al dracului!” (p. 355), se face apel la virtuțile sacrosancte ale cuvântului. Întemeindu-se pe credința că invocarea Dumnezeirii are efecte în planul vieții cotidiene, ierarhul urmărește să comunice că învățăturile religioase trebuie transpuse în fapte de viață.

Iată o tehnică retorică bine susținută. În discuția unei teme cu argumentație coerentă apar elemente care se vor valorifica mai târziu. Retorul construiește în conștiința receptorilor stăruind de a teptare asupra căroră va reveni. Predicatorul anticipează „deplasările” de conștiință ale auditoriului și își performează discursul în funcție de aceste întuieli. Le vorbește despre biserică, ca loc de închinăciune, le explică rostul acesteia, apoi îi învață să se roage, să mediteze. Apelul la cuvintele lui Hristos vine să întrească ideile susținute; Casa lui Dumnezeu este creată de Hristos și tot El este Cel care ne învață să ne rugăm. Sunt puse în balanță două tipuri de rugăciune, transpuse semantic în două noțiuni, rugăciunea și blestemul, blestemul fiind prezentat ca „rugăciune”, ca invocare a lui Dumnezeu. Componenta polemică și pilda

despre blestemul-rug ciune sunt urmate de sinteza a ceea ce înseamnă cu adevărat rug ciunea („Rug ciunea noastră trebuie să fie curată (...) vii luminată la biserică” – p. 355), a ceea ce înseamnă Biserica, pe care ei, ascultătorii, au refăcut-o și astăzi au sfârșit-o.

Următoarea secvență discursivă face trecerea de la cateheza despre Biserică la cea despre importanța preoților în Biserica creștină. Se țin cont de contextul situațional (faptul că respectiva comunitate ortodoxă se află într-o zonă cu populație preponderent maghiară, în care elementul neoprotestant a găsit un câmp mai prielnic față de celelalte provincii ale țării). Autoritatea scripturistică („Biserica este «stâlp și temelie a adevărului», cum spune Sfântul Apostol Pavel” – p. 355) este transferată în sfera umanului, pentru o mai bună receptare a discursului și pentru întărirea învierii ortodoxe. O altă pildă¹, dialogul polemic între două persoane cu optici diferite față de necesitatea spirituală a bisericii și a preoților, oferit auditoriului prin spunsuri ferme despre două realități religioase: „Așa este Biserica, așa spus ortodoxul. Cei care coboară din ea se înecă și își pierd sufletul.(...) Așa este Biserica: fără preot, fără cârmaci. Nu se poate Biserica fără preot!” (p. 356).

Combaterea învierii neortodoxe despre biserică și preoți², început implicit prin această pildă, este continuată într-o formă explicită, dialogată, invocând conștiința unității bisericii, manifestată în mișcările ecumenice:

„cei care contestă treptele preoților și biserica-locală, le au sub alte forme. În loc de preoți au pături, în loc de biserici, «case de rug ciune». Ce înseamnă această? Înseamnă că recunosc adevărul, dar îl caricaturizează. Cu ce scop? Ca să fie altfel decât este lumea. Ca să se deosebească, să întemeieze *biserica paralelă*, să iasă de sub autoritatea canonică a *Bisericii*. Și așa pierd drumul mântuirii” (p. 356).

Se insistă asupra unicității adevărului, asupra motenirii religioase unice primite de la Hristos și se luptă împotriva tendințelor prin care „învierea” lumii noi încearcă să se diferențieze, să se plaseze în afara sistemului, deși nu pot renunța la dimensiunea spirituală. Simbolic, opoziția între plural (*biserica paralelă*) și singular (*Biserica*) este reflectarea lingvistică a adevărului de credință (*Biserica*) față de alte „învieri” (*biserica paralelă*). Sufixarea diminutivului nu face decât să intensifice atitudinea ironică, de distanțare față de lumea „înviaților”.

Contextul comunicativ este construit prin *argumente de natură etnică și confesională*: „nu există (...), cum spune prea frumos limba românească, plat fără răsplată” (p. 352); „există, potrivit învierii noastre ortodoxe, două judecări” (p. 352); „nu spunem noi în vorbă noastră românească, «Cine dă, lui îi dă!» (...)” (p. 353); „Românul are o vorbă: «Tot răul se spre bine». *Românul* tie s-îi trag de partea lui și insuccesele, socotindu-le că au în ele și ceva bun.” (p. 354); „Vorbiți lui Dumnezeu în limba strămoască” (p. 357).

Locutorul explică ce înseamnă biserica, apelând la *metafore-simbol* precum *crucea*, *corabia*, *drumul*. Biserica este *cruce* (expresie a destinului hristic), *corabie* (salvare a omenirii, în conformitate cu textul biblic) și *drum* (cale, deschidere spre desvârșire umană și spirituală): „și așa pierd drumul mântuirii” (p. 356).

¹ Pilda pe care o oferă ascultătorilor reprezintă o sinteză a învierii dogmatice despre biserică și preoți, transpusă într-o formă accesibilă publicului larg. Compararea bisericii cu o barcă pe lac și a preotului cu cârma reprezintă o modalitate de accesibilizare a discursului.

² Un astfel de eveniment, la care participă un public larg, este un moment prielnic pentru orator de a-și proteja auditoriul de eventualele gânduri sau atacuri neortodoxe, combătându-le, uneori ironizându-le, și impunând teoria creștină despre cele două învieri luate în discuție.

În epilog se revine la argumentele importante întrebuate în secvențele discursive anterioare. Finalul cuvântării conține sfaturi adresate auditoriului, îndemnuri, exprimate în mod afirmativ-imperativ, privitoare la păstrarea credinței și a obiceiurilor strămoșice: „*Păstrați credința strămoșască. Veniți la biserică. Vorbiți lui Dumnezeu în limba strămoșască. Păstrați toate obiceiurile, toate tradițiile*” (p. 357). Discursul capătă circularitate. Felicitările și încredințările din exordiu sunt reluate în epilog, fiind cându-se trecerea de la *eu* la *voi*, de la enunțuri expresive (*mă bucur, vă felicit*) la enunțuri directive (*păstrați, veniți*). Există locuri în predică în care, prin folosirea pronumelui personal, oratorul se apropie de auditoriu, asumându-și condiția de participant activ la viața religioasă a comunității („există în lumea aceasta (...) o plată pentru tot ceea ce facem – p. 352; „Există, potrivit învățurii noastre ortodoxe, două judecăți” – p. 352; „atunci se vor judeca și urmările faptelor noastre” – p. 353; „ne-am rugat astăzi (...) a ne-am rugat. (...) Cum trebuie să fie rugăciunea pe care o facem către Dumnezeu?”; „vedeți, uneori noi vrem anumite lucruri și nu ni se împlinesc. (...) și ne întrebăm atunci, de ce?”; „de aceea și noi în amintirea jertfei Sale ne facem semnul crucii” – p. 355; „cerem ajutorul Lui pentru minte” – p. 356). Când se face vorbire despre meritele comunității în restaurarea bisericii, argumentul modestiei, retragerea predicatorului din lumea lui „noi” și instituirea lumii lui „voi” aduce în prim-planul discursului meritele binefăcătorilor. („*Fiți încredința în...*” – p. 352; „*Să veniți în acestă biserică pentru a vă încredința lui Dumnezeu toate nevoile sufletului*” – p. 354; „*cei care vă ademenesc pe la diferite case*” – p. 355; „*Aveți aici o frumoasă biserică și aveți un preot bun*” – p. 356; „*Vă felicit pentru toate aceste lucruri. (...) Să vă bucurați toți de roadele muncii dvs. (...) și Dumnezeu să vă răsplătească din plin pentru gândurile și faptele pe care le dăruiați Bisericii*” – p. 357). Dacă la început auditoriul era încredințat de „răsplata pentru faptele bune”, la sfârșit răsplata este „înșutită” și garantată de invocațiile ierarhului făcute divinității în numele interlocutorilor. Finalul discursului combină genul epidictic (lauda adusă auditoriului) și genul deliberativ (îndemnurile pentru păstrarea unei vieți curate):

„*Vă felicit pentru toate aceste lucruri și tuturor celor care ați ostenit să înfrumusețați biserica să vă dea Dumnezeu înșutit. Să vă facă Dumnezeu parte de fericire în această lume (...). Să vă bucurați de roadele muncii dvs., de roadele eforturilor pe care le depuneți în familiile dvs., și în afara familiilor, și Dumnezeu să vă răsplătească din plin pentru gândurile și faptele pe care le dăruiați Bisericii*” (p. 357).

Așa cum s-a putut observa în această scurtă prezentare, discursul rostit cu ocazia sfârșirii unei biserici este construit cu ajutorul unor tehnici și structuri argumentative complexe, fiind caracterizat printr-o accentuată actualitate, atât sub aspectul conținutului, cât și al formei de prezentare. Mitropolitul ardelean își structurează cuvântarea pentru împlinirea scopului religios-moral, dar are în atenție și realitățile vieții cotidiene, adaptându-și discursul în funcție de contextul de comunicare, în funcție de performanța comunicativă. Locutorul țină cont de normele de receptabilitate în vederea obținerii adeziunii auditoriului și urmărește să răspundă cerințelor de moment ale acestuia.

Folosind multe momente ilustrative, bine alese, din surse foarte diverse, predica lui Antonie Plămădeală depășește cu mult nivelul unui simplu material informativ. Întâlnim pasaje întregi care se constituie în argumentări și ilustrații efective, prin folosirea unui stil direct, precis și prin încercările de a oferi definiții limpezi conceptelor dogmatice și morale pe care le utilizează.

SURSE

Plămădeală, Antonie, 1989, *Cuvinte la zile mari*, Sibiu, 1989.

BIBLIOGRAFIE

- Belu, Dumitru, 1959, „Apropovădui, ce în eles are”, *Mitropolia Ardealului*, IV, nr. 3–4, p. 263–276.
- Chilea, Sebastian, 1954, „Predica de succes”, *Mitropolia Olteniei*, VI, nr. 1–3, p. 36–38.
- Cristescu, Grigore, 1950, „Predicări și predicator în vremea noastră”, *Studii teologice*, II, nr. 3-6, p. 137–157.
- Flăeșer, Mariana (coord.), 2007, *Arta comunicării în contextul diversității culturale și lingvistice*, Iași, Casa Editorială „Demiurg”.
- Florescu, Vasile, 1973, *Retorica și neoretorica*, București, Editura Academiei.
- Greco, Constantin, 1982, *Logica interogativă și aplicațiile ei*, București, Editura științifică și Enciclopedică.
- Grigoraș, Costachi, 2000 a, ...*Mergând, învâtați toate neamurile!*..., Iași, Editura Trinitas.
- Grigoraș, Costachi, 2000 b, ...*Propovădui și Evanghelia la toată făptura!*..., Iași, Editura Trinitas.
- Guia, Sorin, 2007, „Tipuri de discurs religios în secolul al XX-lea”, în Flăeșer (coord.) 2007: 76–85.
- Lo Cascio, Vincenzo, 2002, *Gramatica argumentării. Strategii și structuri*, traducere de Doina Condrea-Derer și Alina-Gabriela Sauciuc, București, Meteora Press.
- Mainueneau, Dominique, 1976, *Initiation aux méthodes de l'analyse du discours*, Paris, Librairie Hachette.
- Plămădeală, Antonie, 1996, *Preotul în biserică, în lume, acasă*, Sibiu.
- Robrieux, J.-J., 1993, *Éléments de rhétorique et d'argumentation*, Paris, Dunod.
- Rovența-Frumușani, Daniela, 2000, *Argumentarea. Modele și strategii*, București, Editura Bic All.
- Silviu, Constantin, 1996, *Raționalitate și discurs*, București, Editura didactică și pedagogică, R.A.
- Terbenescu, Andra, 2002, *Întrebarea. Teorie și practică*, Iași, Editura Polirom.
- Toader, Ioan, 2002, *Retorica amvonului*, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române.

Argumentative Structures in the Religious Discourse. The Sermon on the Consecration of a Church

The present study presents several argumentative structures and rhetorical techniques that occur in religious discourse, with reference to a sermon delivered by the Romanian Metropolitan Antonie Plămădeală upon the consecration of a church. Unlike the liturgical sermon, the preaching on the consecration of a church is delivered in front of a very large audience and, thus, the priest outlines the essence of the Christian Orthodox teachings on the importance of the Church and priesthood and also dismisses other dogmatic challenges that the believers might be subjected to. In short, we analyzed the adequacy of the discourse to the communicative context and the communicative performance of the speaker by describing the use of such rhetorical arguments as the authority of the hierarchy, the biblical and patristic quotation, the use of popular proverbs and sayings and the appeal to transfer the Scripture's teachings on the believer's daily life.